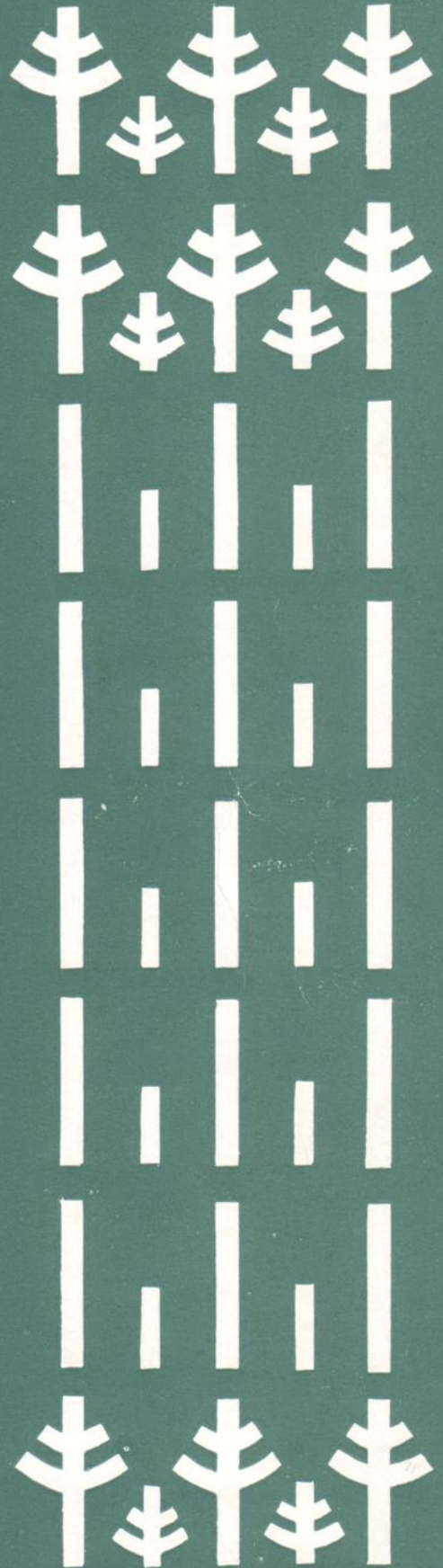
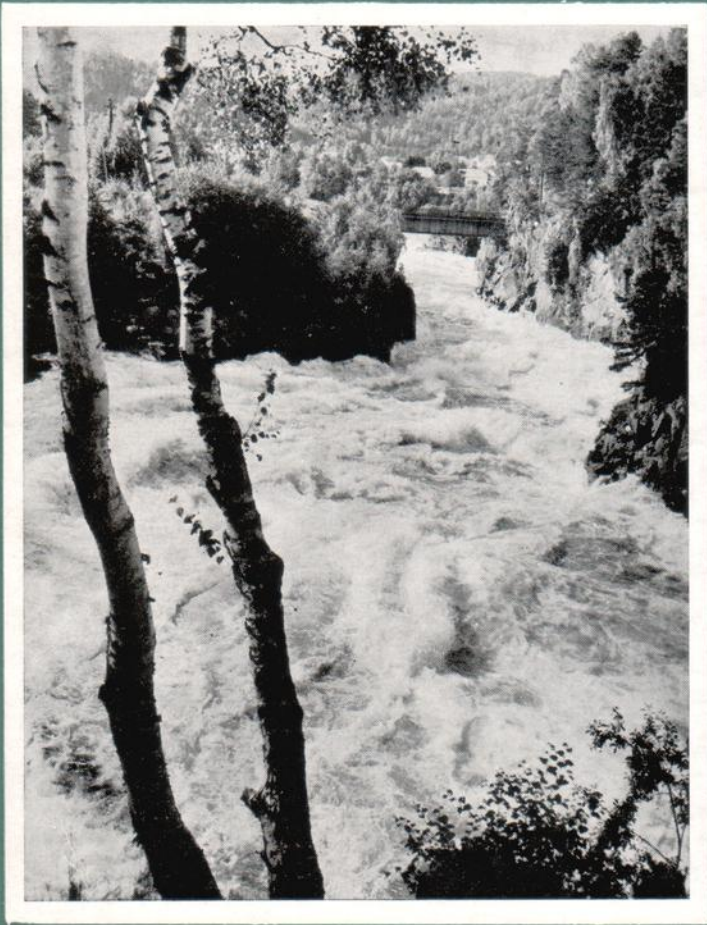

H U N S F O S
P O S T E N

INNHOOLD

	Side
Fremtidige oppgaver. Av direktør Gunnar Borgen	1
M. P. orienterer om PM 6	2
Hunsfos Fabrikkers ledelse	3
Teknisk nytt fra avdelingene: Claylageret	3
Småhytta blir reist i høst	4
Hos «Skatte-Eriksen» og hans stab	4
Da Odd Arstad drakk kaffe med statsministeren ..	5
Skal du på jakt i høst?	6
Ca. 2000 besøk på «Hunsfosheimen» i år	7
Interskandinavisk på Hunsfos	7
Brannvesenet går i vannet	8
Bjarne Norbakk foretrekker 6 dagers uke — —..	9
På eventyrferd med ingeniør Kildebo	10
Løst og fast fra Hunsfos	12
Litt hjernegymnastikk	12
Veteraner som takker av	13
Vi gratulerer med de runde år	14
Fra det gamle Hunsfos	15
Små smil	15
Fotballprat med Otto Hagman	16
Bedriftsfotballaget i høstform	16
Hestekar på Hunsfos	16
Da kong Oscar II besøkte Hunsfos	17
Døviken vender tilbake til gamle jaktmarker	18
Hørt på Hunsfos	18
Takk!	18
Døviken hilser	18
Oddmar og «Rolf»	19
Halvårsmøte i Arbeiderforeningen	19
Forebyggende vedlikehold	20

*

Forsidebildet viser Hallandsfossen, der den i høstlig overmodighet breier seg brusende ned igjennem. Bildet er tatt av Kjell M. Olsen, Fædrelandsvennen.

FREMTIDIGE OPPGAVER

Av direktør Gunnar Borgen

Som alle vet, har vi i årene etter siste verdenskrig drevet et intenst bygings- og moderniseringsarbeid. Det største løft var vel Beloit-maskinen, som ble ferdig i 1951, men heller ikke i de senere år har vi ligget på latsiden, og i 1957 er en rekke større anlegg ferdig.

Jeg nevner i fleng: reservekjelen i det nye fyrhuset, hvormed dette nu er fullt utbygget, claylageret, som etter de forsøk som er gjort, synes å svare fullt ut til forvenningene. Videre er utvidelsen av sortørsalen tatt i bruk, og de nye ingeniørkontorene er nu ferdig, og når dette leses, har vi forhåpentlig i drift den nye papirmaskin nr. 6, slik at fabrikkens kapasitet stiger til noe mellom 45,000—50,000 tonn papir pr. år. Av andre større arbeider som er under utførelse og som jeg regner blir ferdig i år, har vi to store kummer for lagring av ferdig masse, en som skal rumme ca. 25 tørrtenkte tonn bleket cellulose, og en for 50 tonn tremasse.

Etter så mange års intens byggevirksomhet så skulle man kanskje tro at nu var fabrikken på topp, slik at man skulle kunne hvile på årene en stund. Men — en fabrikk blir aldri ferdig, og vi har fremdeles en rekke oppgaver som venter på sin løsning. For å ta lagerspørsmålet, så er dette etter hvert blitt litt av et problem. Vi mangler lagerplass både når det gjelder ferdig papir, reservedeler og motorer etc. Det er derfor besluttet bygget en ny lagerbygning på sydsiden av jernbanesporet, til dels på samme sted hvor de to nuværende lagerhus ligger, og vesentlig større enn disse. Dette nye lager planlegges slik at når det blir ferdig, skulle behovet for lagerplass være dekket i overskuelig fremtid. Det gamle fyrhus vil bli nedlagt og bygningen anvendt til andre formål. Det er tanken at den bl. a. skal gi plass til et nytt laboratorium. Blant de øvrige ting vi har på programmet, kan nevnes modernisering av kalenderen for maskin nr. 1, delvis ombygging av maskin nr. 3, utvidelse av verkstedet og oppførelse av brannstasjon. Jeg kan også nevne at i forbindelse med de øvrige byggearbeider er det hensikten å søke bedret garderobeforholdene for arbeiderne på enkelte steder i fabrikken.

Jeg har her skissert en del av de ting som vi har under planlegging, som jeg håper vi kan iverksette utførelsen av forholdsvis snart, såfremt intet uforutsett inntreffer. Når jeg tar den reservasjon som siste setning innebærer, så er dette med tanke på markedssituasjonen for papir. Avsetningsforholdene er, som jeg også tidligere ved forskjellige anledninger har fremholdt, dessverre ikke helt gunstige, og en utvikling i ennu ugunstigere retning vil jo kunne medføre at man må foreta en innskrenkning i de planlagte arbeider, slik at de passer inn i rammen av hva vi kan klare økonomisk. Vår ordrebeholdning er forholdsvis god, slik at vi skulle være sikret full drift på samtlige maskiner iallfall en god stund fremover, men situasjonen er usikker, og ikke minst av den grunn gjelder det å anvende alle krefter på å øke fabrikkens effektivitet og konkurransevne. Store investeringer er foretatt gjennom mange år med henblikk på dette, men arbeidet med å rasjonalisere driften og skaffe mer flyt i produksjonen må fortsette. Jo hurtigere vi kan øke vår produksjon og få omkostningene ned, jo sikrere er vi på at Hunsfos vil gi alle jevn og sikker beskjeftigelse. Det sier seg selv at når fabrikken går til disse store investeringer, så skjer det bl. a. med henblikk på å spare manuell arbeidskraft og derved redusere produksjonsomkostningene. Vi håper at våre ansatte vil ha den fulle forståelse av hvilken betydning dette har for oss alle. Jeg vil i denne forbindelse gjerne tilføye at den arbeidskraft vi får frigjort i forbindelse med rasjonaliseringstiltakene, i størst mulig utstrekning vil bli overført til annet arbeid og trenet opp i dette.

Hunsfos, 6. september 1957.

GUNNAR BORGEN

M. P. orienterer her om PM 6 den nye Karlstad-Thune-maskinen som snart vil kunne tas i bruk.

MP orienterer om PM 6

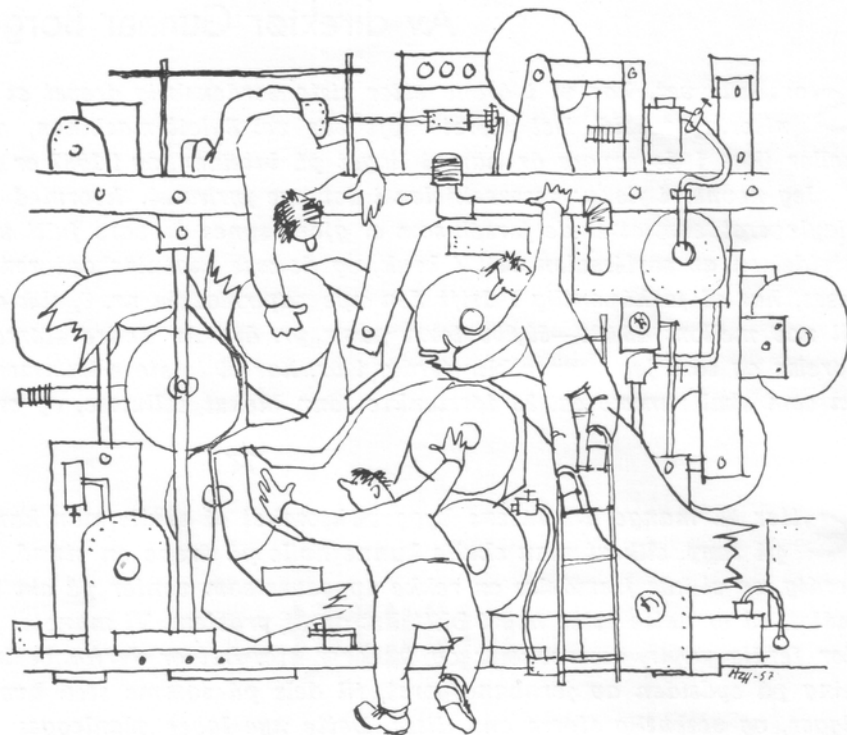
PM 6 er en Yankeemaskin i likhet med våre PM 3 og 4. Der er imidlertid atskillig ved PM 6 som er annerledes enn på PM 3-4, og jeg skal ganske kort gi en oversikt over dette.

Hollenderiet består av 3 stk. 500 kg. malehollendere, og disse er utstyrt med motortillegg av kubben samt med selvregistrerende ampér-meter. Råstoffledningene er i størst mulig grad utstyrt med luftstyrte masseventiler som vil lette arbeidet for betjeningen betydelig.

Fra malehollenderne pumpes massen til sylindriske maskinkar av rustfritt stål. Der er tre kar av denne type i serie, og alle er utstyrt med Stamo røreverk som gir en meget god sirkulasjon. Mellom kar nr. 1 og 2 og mellom nr. 2 og 3 blir massen konsistensregulert. Den gode sirkulasjon i karene og den doble konsistensreguleringen burde betinge en jevn gramvekt.

Maskinen er utstyrt med en Pilgrim-Larsen innløpskasse som på grunn av sin konstruksjon vil gi et rolig nivå og lite hvirvler i stoffutløpet.

Wirepartiet er Karlstads Mekaniske Verksteds utkjørbar type. Det manuelle arbeide ved wireskifte blir

Slik tegneren har forestilt seg prøvekjøringen ved PM 6.

nedsatt til et minimum, og skiftingen vil gå hurtig.

Registervalsene er utstyrt med hårdgummibelegg.

Da maskinen har sugegusk, behøves ikke spesialfilt som våre andre Yankeemaskiner må ha ved åpen

kjøring, men vi har i stedet fått en Lumpbreakervals som hviler mot sugegusken og har til hensikt å jevne ut kladd og ujevnheter i massebanen.

Både over- og underfilt er utstyrt med vaskevalser, og vi håper at vasken i overfilten vil bevirke at tetningsvanskelighetene vil overvinnes. Dette gjelder spesielt ved titanholdig kjøring.

Yankeesynderen er noe bredere enn PM 3-4. Den er bestilt for en netto papirbredde på 330 cm.

Sylinderpressene kan kjøres ut sidevis, og arbeidet med skifting av disse vil gå lett og hurtig unna.

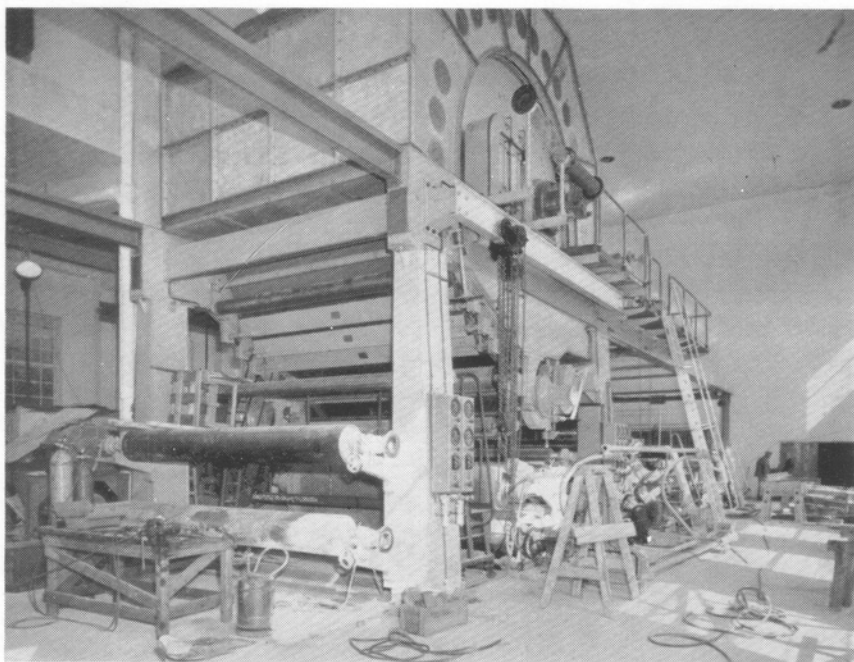
Sjabere er hele veien Lodding som er hurtige å skifte ut.

Rullemaskinen er et Voithprodukt, og denne er utstyrt med vakuum brems. Konstruksjonen er meget solid. Rulletrabulanten kan heves og senkes pneumatisk.

Papirkvalitetene på PM 6 blir stort sett de M.G.-kvaliteter vi kjenner fra PM 3-4.

Maskinen er bestilt for gramvekter fra 30—100 gr./m².

M. P.

PM 6 i all sin velde.

HUNSFOSPOSTEN

Bedriftsorgan for
Hunfos Fabrikker

Redaktør: **Finn Hanssen**
(treffes i telefon 2902, 1060
app. 25 eller 1062)

Redaksjonskomité:
Th. Halvorsen
T. Kittelsen
Georg Pettersen

Utkommer fire ganger årlig

Trykt i
Fædrelandsvennen,
Kristiansand S.

Ettertrykk forbudt
uten spesiell tillatelse.

Redaksjonen avsluttet
18. september 1957.

Teknisk nytt fra avdelingene:

CLAY-LAGERET

Hunfos Fabrikkers ledelse

Etter generalforsamlingen 11. april består Hunfos Fabrikkers styre av følgende:

Direktør **Johs. B. Knobel**,
formann.

Ingeniør **P. A. Ellingsen**,
viseformann.

Direktør **Per M. Hansson**.
Direktør **Gunnar Borgen**.

Representantskapet har følgende sammensetning:

Skipsreder **Tom Wilhelmsen**,
ordfører.

H.r.advokat **Ole A. Bachke**,
viseordfører.

Advokat **Kaare Schøning**.
Direktør **Nicolay L. Bugge**.
Direktør **S. A. Solberg**.
Kontorsjef **B. Reinhardt**.
Disponent **Morten Lind**.
Direktør **S. B. Steen**.

Varamenn:

Ingeniør **P. A. Ellingsen jr.**
Leif Moestue jr.

Kontrollkomité:

H.r.advokat **Ole A. Bachke**.
Direktør **S. B. Steen**.

Som de fleste av oss har merket, unngår vi nå å bli tilsølt på skoene med clay når vi ferdes rundt i fabrikk. Vi slipper å lage spor etter oss på fabrikkgulv, kontorer og hjemme. Våre respektive spares for ekstra vask, og slipper å befale oss å ta av skoene før vi kommer inn.

Ved siden av det nye fyrhuset på den andre siden av elven, ligger det nye clayanlegget. Bygningen er 10 meter bred, 36 meter lang og 9 meter høy. Lageret rummer, når det er fullt, ca. 2300 m³ clay, eller omtrent like mange tonn. Med dette lageret skal vi ikke kunne behøve å frakte clay på vinterstid, da lageret «varer» minst 4—5 måneder.

Transporten fra båten i Kristiansand kan skje enten med biler eller jernbane. Brukes bil, tippes billasset direkte i en trakt over to transportskruer. Disse skruene leverer clayen til to koppelatorer som fører på skrå over lagerhusets tak. Clayen transporteres over lageret på to skrapetransportører som fyller lageret fra gulv til tak. Det er hele veien dobbelt sett med transportører, så en har reserve. Det var kalkulert at hvert sett transportører skulle levere 25 tonn clay pr. time, men det viser seg at med jevn mating går det 35 tonn pr. time.

Hvis clayen kommer med jernbane, er det hensikten å skyve den

av vognene ned i transportskruene med en lastemaskin. Det er den vi har sett i bruk på Hunfos siste vinter i snoryddingen. For anledningen måtte lastemaskinen arbeide med en kraftig skyveplate som kan påmonteres.

I nordre ende av lageret er det to elektrotaljer som kan løfte hver sin vagg med 1 tonn clay opp til øverste etasje i oppløsningsanlegget. Herfra går stoffet opp i en oppløser med 6 m³ innhold og løses opp i forholdet 1 del clay til 3 á 4 deler vann. Clayoppløsningen blir silt gjennom finmasket sikteduk i såkalte Vibra-siler og ned i en 21 m³ lagertank. Det er dobbelt sett av oppløsere og lagertanker, og det samme gjelder pumper som pumper clayen over til en tank ved aluoppløsene (over Filleriverene maskin 3 og 4). Herfra renner den i rør til papirmaskinene. Lagertankene er gjort så store at en skal greie seg med å løse opp clay på dagskift. Både oppløserene og lagertankene er forsynt med Stamrørverk.

I claylageret triller en massen for øyeblikket med trillebør bort til elevatoren. Det er meningen at dette arbeidet skal lettes ved å bruke en lastemaskin (truck) til dette.

(Forts. neste side)

Hos „Skatte-Eriksen” og hans stab

Småhytta blir reist i høst

Som kjent skjenket bedriften Arbeiderforeningen en småhytte i jubileumsgave. — Tomten til denne er nå skutt ut, og forskalingen påbegynt. Det er meningen hytta skal stå ferdig i løpet av høsten, opplyser formannen i styret for «Hunsfosheimen», Gustav A n d e r s e n. — Det blir en plankebygd hytte på ca. 40 kvm. med kjøkken, peisstue og soverom med 4 køyer. Det er tanken å anskaffe uttrekkssofa med plass til 4 i peisstuen. Det blir lagt inn elektrisk lys, slik at man kan koke, og dessuten vedovn. På soveværelset vil det bli installert panelovn, og rommet blir oppvarmet vinters tid. Kokingen skal skje på kronemåler, det samme system som i selve «Hunsfosheimen». — Småhytta blir liggende ca. 600 meter fra selve heimen, på sydspissen av Monstangen. Den får vedskjul og nødvendig uterom. Kjøkkenet blir utstyrt med moderne benkebeslag, oppslags- og utslagsvask. Verandaen får støpt dekke, og til taktekingen skal brukes asbestskifer.

Når det gjelder selve heimen, er det utført en god del dugnad og vedlikeholdsarbeid der oppe. Tilslutningen vitner om at interessen for «Hunsfosheimen» er levende blant bedriftens folk.

(Forts. fra forrige side)

Fabrikken venter for tiden på opplysninger om passende modell av en slik truck.

Det gamle clayanlegget er det meningen å sjalte helt ut, og det vil bli en stor fordel å slippe å losse jernbanevognene på plassen ved SO₂-huset, hvor det tidligere skjedde.

For noen uker siden var sjefen for det engelske firmaet som selger oss clay, her på besøk. Han var meget imponert over det anlegget vi hadde fått, og mente at ikke noen papirfabrikk hadde maken. Det er han som skal gi oss opplysning om den trucken som egner seg best.

Skj. . . .

Hvor en ikke kan oppsette til i morgen, det som må gjøres i dag

Det kunne være stritt i gamle dager, men det er mer vidløftig nå for tiden

Lønningskontorets to Trygve'r, henholdsvis Syvertsen (t. v.) og Kvanvig.

*H*unsfos har sin lokale Skatte-Eriksen. Det er lønningssjef Trygve A. K v a n v i g og hans stab som sikkert uten synderlig begeistring avkrever hver enkelt som tjener sitt brød på Hunsfos, skattens mynt. Når vi sier uten begeistring, er det med tanke på nyordningen med skatt av årets inntekt.

— Det er bort i natta at arbeidsgiverne skal fungere som skatteoppkrevdere. Kvanvig fnyser rent ved tanken. — Vi får et forferdelig merarbeid, som om vi ikke hadde nok fra før. Men en får trøste seg med at det er like galt over alt. Vi på lønningkontoret må jamen henge i klokkestrengen. Lønningene skal være ferdig til utlønningen hver torsdag, så vi kan ikke oppsette til i morgen det vi må gjøre i dag.

*

*K*vanvig har 40 år bak seg på Hunsfos, og er en av dem som virkelig kan fortelle om gamle dager.

— Ja, det er skjedd den rene revolusjon siden jeg begynte, sier han. — Nå er vi fire stykker på dette kontoret. Tidligere var jeg alene med lønningsjobben i 20 år, inntil Håkon Grøntoft kom. Han ble dog senere tatt fra meg igjen. Jo, da jeg kom i 1918, var mange av dagens jobber forenet i én. Det var stridt mange ganger, men arbeidet måtte gjøres. Tenk bare på at vi inntil 1938 skrev alt for hånd. Og inntil 1929 da hovedkontoret flyttet hit fra Oslo, ble alt skrevet med kopiblekk og kopiert over. Men den gang kunne vi da skrive, sier Kvanvig, og gir oss et håndgripelig

bevis på at det var rene skjønnskriften som ble prestert på Hunsfos før i tiden.

— Nå går alt maskinelt?

— Mesteparten iallfall. Men så lenge som til 1922 eksisterte det bare én skrivemaskin på Hunsfos. Nr. 2 fikk vi det året, og den var både gammel og velbrukt, kjøpt av en landhandler. Den første regnemaskinen kom i 1929. Bokholderi- og lønningsmaskinen ble anskaffet i 1938, og det var selvsagt litt av en begivenhet og omveltning.

— Det er store summer som lønnes ut pr. uke?

— Bruttosummen løper opp i mellom 180—190,000 kroner. Fra dette går 35—40,000 kroner, dvs. $\frac{1}{4}$ til $\frac{1}{5}$, i skattetrekk. Mens vanlig daglønn i 1918 lå på kr. 8.00—8.50, for maskinførere kr. 10.50, ligger middel-lønningen i dag på 35—40 kr. pr. dag. Det er det minste. Det er jo en viss forskjell på å lønne ut 800 mann mot ca. 350 i gamle dager.

*

Det hele er likevel mer vidløftig nå enn før, da det ikke forekom annet trekk enn husleie og til sykekassen hver annen uke. Det var bare et fåtall som hadde skattetrekk. Og skyldte noen skatt, kom de hit ned for å pante. De hadde med seg svære protokoller som de overlot til oss med et værsgod sett i gang — og så gikk de selv ut og røkte. Etter en stund kom de tilbake for å se hva de hadde tjent, mens vi hadde full hyre med å plukke ut «ofrene». Slik var det den gang.

— Hvordan er gangen i lønningsarbeidet?

— Vi får inn mønstringskortene som stemples i vakten. Disse sammenholder vi med timebøkene som formennene fører. Når vi så har sjekket av timelønnene og lagt til eventuelle produksjonspremier, skifttillegg, akkordtillegg og etterskudd, regner vi ut beløpene og trekker skatten. Og så følger alle de andre trekkene, så vi kommer ikke sovende til det. — Og ikke før er vi ferdig med ett ukeoppgjør, så er det å ta fatt på det neste. Her går det på løpende bånd.

*

Kvanvig iler til og fra, blader i protokoller og fortøner seg for oss som den personifiserte travelhet. Men virkelig imponert blir vi først når han på stående fot og uten å tenke seg et sekund om, i hodet plukker ut nummeret på hver enkelt arbeider. Det er tydelig at det ikke trenges noe kartotek for den slags der i gården. I så måte er han et vandrende leksikon.

Travelheten råder foran lønningsdagen. Her er Borghild (Tulla) Mangseth t. v. og Astrid Lindekleiv opptatt med å kontrollere at alt er riktig.

Da Odd Arstad drakk kaffe med statsministeren

Som den pasjonerte sportsfisker Odd Arstad er, kan han selvsagt ikke unnvære fiskestanga selv i ferien. Sammen med Finn Lund la han på en kombinert fiske- og biltur veien om Haukeliseter, og her opplevde han noe som er de færreste forunt, nemlig å drikke kaffe sammen med landets statsminister. — Odd prøvde fiskelykken i et vann og var kommet rundt en odde, da han hørte noen rope: Biter'n?

— Å, det er da blitt noen småfisk av det, repliserte Arstad, som ikke var klar over hvem han snakket med.

— Kom opp og drikk en kopp kaffe med oss, kona holder på å koke en tår, inviterte mannen.

Arstad sa takk som byr, og da han kom nærmere, så han hvem han hadde for seg.

— Å bevare meg vel, lød det av bare overraskelse. Det var nemlig statsministerens kjente fysiognomi han hadde for seg. Mannen presenterte seg som Gerhardsen, og over en kaffe-tår kom praten riktig på gli. Gerhardsen fortalte at han sammen med kona og den ene sønnen hadde vært på en ukas fottur i fjellet. Han hadde også prøvd fiskelykken og fått endel. Men om han hadde brukt valgagn, forteller historien intet.

Statsministeren var svært hyggelig og pratet gemyttlig om løst og fast, forteller Arstad til «Hunsfosposten». Han berettet bl. a. flere historier om Kongen som han tydeligvis hadde stor respekt for.

Jo, det er mye en kan slumpe ut for i ferien.

Bedriftskoret har begynt øvelsene igjen. Nye medlemmer er velkommen, så føler du trang til å stemme i, bør du skaffe deg rede på hvor og når øvelsene holdes og troppe opp på øvingskveldene.

Skal du på jakt i høst?

Alf Berntsen (t. v.) og Otto Arstad med en pen fangst. Bildet er tatt i Bjelland for over 20 år siden.

FINN LUND :

— I år skal jeg på harejakt til Åseral, men ellers jager vi i et terreng i Bjelland. Litt fuglejakt blir det også. Jeg er faktisk av gårde så ofte jeg har fri.

SIGURD NORDAL :

— Jeg har drevet fuglejakt i ca. 40 år nå, og kommer nok ikke til å kunne holde meg i ro i høst heller. En kommer ut for mye på jakt. Elgjakt er jeg ikke interessert i. Det er ikke sport i den.

Men fuglejakten kommer i grunnen for sent på høsten nå. Fuglen er så vår og sitter i tretoppene, så det nytter ikke å bruke hund. Før i tiden var det lovlig å jakte fra 25. august. Nå er fuglen så sky at den flyr på lang avstand.

ODDLEIF ASKEDAL :

I fjor ble det 29 harer, så en får vel friste lykken i år også. Det blir å jage i Vegesdal eller Birkenes, hvor det er en nokså bra bestand. Harehund har jeg selv. Den er fire år gammel, og jeg har selv dressert den.

AGE PEDERSEN :

— Det blir vel en tur til Setesdalsheiene i høst også. Jeg har spart den tredje ferieuken til rypejakta. Det følger spenning med, og tenk på den mosjonen en får, da.

INGEMANN LUND

(formann i viltneemnda i Vennesla):
— Å jo, jeg skal da av gårde på harejakt i høst også. Jeg har drevet jakt over så å si hele Sørlandet i 35 år, og vil ikke unnvære det for alt. Resultatet kan ha vært så opp og ned. Jakten kan by både på skuffelser og gleder. En gang fikk sønnen og jeg 13 harer på 4 dager i Åseral.

ALF BERNTSEN :

Jeg er interessert i all slags jakt, men har spesialisert meg på revejakt. Vanligvis pleier jeg å ta vinterferien på vårparten. I fjor ble utbyttet 37—38 rev og i vår 28. Det meste jeg har fått i ett hi, er 10 stykker, en tispe med ni unger.

Interessen for jakt og fiske er usannsynlig stor blant Hunsfosfolk. Ettersom tiden nå er inne til høstjakten, lyder spørsmålet denne gang:

— Skal du på jakt i høst?

SVERRE H. OLSEN

(medlem av viltneemnda i Vennesla):

— Om jeg skal på jakt? Ja, vær sikker. Elgjakta vil jeg ikke unnvære. Jeg er med i et fast lag, og det er ingen vanskelighet med å få kvoten.

Dessuten har jeg en del igjen av ferien, så jeg har tenkt meg på harejakt også. Med egen hund, forresten.

— Og utbyttet?

— Det kan bli så forskjellig, men personlig rekord satte jeg i 1945 eller 46. Da fikk vi 98 på én høst. Vi var to mann. Men slik er det ikke nå. Nei, sånne tider kommer nok ikke igjen.

ARHTUR NESLEBØ :

— Det blir vel helst til at jeg skal av gårde på harejakt i år også. Jeg driver i Iveland, men det kan være så opp og ned med vilt.

BJARNE SKJERVEDAL :

— Når en arbeider i industrien, er det godt å komme ut i skog og mark. Jakt er fin avkobling. Det og hundene er min hobby. For øyeblikket har jeg 6 voksne hunder.

— Hva slags jakt driver du helst?

— Alt uten storviltjakt. Det blir å gå etter hare og fugl, rev og grevling — alt ettersom. På to sesonger tok jeg en gang 56 rev og 100 grev-

(Forts. neste side)

Alf Berntsens «Rasken» med byttet.

Delegasjonen fotografert på trappen til herredshuset i Vennesla.

Interskandinavisk på Hunsfos

Studiedelegasjon fant forholdene ved bedriften gode

I følge avtale mellom papirindustriarbeiderforbundene i de nordiske land reiser hvert år en delegasjon med representanter for de respektive lands forbund på en studietur i et av landene. — I år var det Norsk Papirindustriarbeiderforbunds tur til å stå som innbyder. Forbundet henvendte seg bl. a. til Hunsfos Fabrikker og spurte om tillatelse til å besøke bedriften, og den 29. august hadde vi fornøyelsen av å motta delegasjonen, som besto av to dansker, tre finner, tre svensker samt nestformannen i Norsk Papirindustriarbeiderforbund, Olav Bratlie. Dessuten deltok Ingulf Reinhardtson og Gustav Kile.

Besøket begynte med en omvisning i fabrikkene, og delegatene ga uttrykk for sin begeistring over meget av det de så. Spesielt festet de seg ved at det i stor utstrekning er store og luftige arbeidslokaler. Ved besøket på sortérsalen sa flere av deltagerne at de ville slutte i sitt nåværende arbeid og begynne på Hunsfos, enten dette nå kunne skyldes arbeidsforholdene, eller det var andre ting der oppe som øvet en viss tiltrekning.

Etter en lang og grundig vandring i bedriften hentet man nye krefter over en kopp kaffe og smørbrød, samt en hyggelig prat, og deretter fikk vi ved kommunens imøtekommenhet anledning til å vise frem herredshuset, som vakte stor beundring. Det var særlig da selve herredstyresalen som ble gjort til gjenstand for begeistrede kommentarer. Delegasjonen besøkte også minnesmerket over de falne, og deretter bar det i biler til Hunsfosheimen, som delegasjonen hadde uttrykt ønske om å få se. Her ble det dessuten servert middag og kaffe.

En ting som til stadighet fremgikk under samtalen med deltagerne, var at de var meget imponert over det hyggelige forholdet mellom arbeiderne og bedriftsledelsen her i landet. Dette gjaldt alle bedrifter som delegasjonen hadde besøkt, og vi håper at det ikke bare var ment som en høflighet når delegasjonen uttrykte at de særlig syntes forholdene på Hunsfos var gode, og at de var blitt spesielt godt mottatt her.

Vi tror det er av stor betydning at arbeiderne i de nordiske land får anledning til å studere forholdene i sine naboland, og

Ca. 2000 besøk på Hunsfosheimen i år

— Besøket på «Hunsfosheimen» slår i år den hittidige rekord, forteller formannen i styret, Gustav Andersen — Til midt i juli hadde 1314 personer besøkt feriehemmet, og det var allerede da mer enn hele fjorårsbesøket. I alt regner en med ca. 2000 besøk av bedriftens folk i 1957. Det viser at stedet er populært. Mange familier har feriert der oppe i år.

Skal du på jakt —

(Forts. fra forrige side)

linger, det er det beste resultatet jeg har oppnådd. Jakt har jeg drevet siden jeg var guttunge, og jeg har ikke til hensikt å slutte på noen år ennå.

SALVE SVALAND :

— Det blir som regel til at en forsøker seg hjemme på Svaland i Birkenes. Det er bra med elg der. Den gjør skade på åker og eng.

Men ellers driver jeg all slags jakt, når anledning bys, og jeg har vært autorisert revejeger et par år nå. I år kom vi over et hi med seks rev i. Det ble en liten premie av det. Men jakten fører også utgifter med seg, så det er ikke alltid noen billig hobby.

*

Enkelte vil kanskje savne

KNUT ANDERSEN

— Men tross iherdig jakt på Venneslas revejeger nr. en — lyktes det ikke «Hunsfosposten»s medarbeider å få interpellert ham om han skulle på jakt i høst. Andersen hadde tydeligvis like mange smutthull som det viltet han vanligvis jager, og vi har mistanke om at han til stadighet har minst én rev bak øret.

at de under slike reiser får anledning til å komme i kontakt såvel med sine kolleger som med representanter for bedriftsledelsen, idet uformelle samtaler under hyggelige former sikkert bidrar meget til en øket forståelse av hverandres problemer.

Brannvernet går i vannet

Røkdykkerne er blitt „fullbefarne froskemenn”

I en artikkel i «Hunsfosposten» nr. 1 1957 ble det fortalt at brannvernets røkdykkere ville forsøke seg som «froskemenn» når temperaturen i sjøen og elven ble noe mer behagelig. Takket være den varme sommeren, fikk vi også anledning til dette.

Det er sikkert mange som har undret seg, og som ikke riktig har kunnet begripe hva brannvernets karer skal under vann å gjøre, og med rette. For kan det være behov for å slukke brann under vann? Nei, selvsagt ikke. Derfor skal vi forsøke å fortelle leserne litt om røkdykkerne oppgave innen brannvernet, og om deres utstyr.

Y. H. J. forteller om øvelsene
i Ålefjærfjorden

Røk, eller rettere sagt gass, fra en ufullstendig forbrenning, har i alle år vært brannmannens største fare. Denne gassen som kalles kulloksyd, er smak- og luktfri. I ren tilstand er den også usynlig. Den trenger gjennom alle typer gassmaskefilter (bortsett fra et meget komplisert og dyrt spesialfilter som er kommet på markedet i den senere tid). Kulloksyd er alltid til stede ved en brann, i særdeleshet hvis det brenner inne i et lukket rom. Da får en det forholdet at forbrenningen foregår med for lite surstoff (luft). Det blir en ufullstendig forbrenning og rik utvikling av

Her er det like før han dukker ned til eventyrriket på bunnen av sjøen.

kulloksyd, kanskje bedre kjent som kullos. I dette tilfelle er det livsfarlig for vedkommende brann- eller redningsmann uten fullstendig åndedrettsbeskyttelse. Og nå er vi kommet til selve kjernen: Det er nemlig her røkdykkerne har sin misjon.

Bedriftsbrannvernet har i dag tre stykker «Dräger» pressluftapparater som er det beste og enkleste som finnes i handelen. Hvert apparat består bare av: en 7-liters stålflaske, en puste-ventil, 60 cm luftslange og en ansiktsmaske. Stålflasken monteres i et lite bærestell og tas på ryggen akkurat som en ryggsekk. Stålflasken er fylt med komprimert luft til et trykk av 200 kg/cm². Dvs. i denne lille stålflasken har en i virkeligheten 1400 liter luft som er tidstrekkelig for å kunne puste i 40 minutter. Med andre ord: en røkdykker med dette utstyret kan oppholde seg i et røk- eller gassfylt rom, eller neddykket i vann, eller på toppen av Mount Everest i ca. 40 minutter, og han kan puste uten vanskelighet og uten fare for å skade åndedrettssystemet.

Vel, dette høres jo flott ut.

Froskemennene klar til å gå i vannet. Pressluftapparaten tas på som en vanlig ryggsekk.

Men — kan en virkelig stole på dette apparatet? Det er klart at en ukyndig mann, en uten øvelse, han vil uvilkårlig stille seg dette spørsmålet. Skulle en hvilken som helst ta på seg dette utstyret for å hjelpe en kamerat som f. eks. lå bevisstløs inne i et røkfyllt rom, og han kom til å stille seg det foran nevnte spørsmål, da ville han selv komme i livsfare. Begynner en først å tvile på apparatet, så får en straks angstfølelser. Dette utvikler seg så til panikk, og han mister fullstendig kontrollen over seg selv. Derfor må vi øve oss til å stole på apparatet ved først å lære hvorledes det fungerer, og siden ved praktiske øvelser med pusteteknikk. Våre røkdykkere har lært dette skrittvis.

Nå vil du kanskje spørre: Hva har så en froskemann med dette å gjøre?

Jo, for det første så er utstyret for våre røkdykkere og froskemenn praktisk talt det samme. Den eneste forskjellen er at våre røkdykkere bruker gummistøvler og ansiktsmaske, mens froskemannen bruker svømmeføtter og vannbriller. Det har vist seg at den beste øvelse en røkdykker kan få, det er å la seg dykke ned i vann. Nede på en 4—5 m vann er han absolutt «avskåret» fra den øvrige verden, og han lærer fort å stole på sitt lille pressluftapparat. Har man så svømmeføtter og vannbriller, kan man kombinere den nyttige øvelse med alle tiders flotte opplevelse. Noen få meter under havets overflate opplever man en helt ny «verden», hvor ingen mennesker før har vært. Et par av oss var så heldige å komme inn i en stim med småsild på en av våre turer i Ålefjærfjorden. Det kan ikke beskrives. Uttrykket «havets sølv» dekker ikke på langt nær det praktfulle og stråleglitrende skuespill vi så.

Dette med froskemannsøvelsene våre har utviklet seg slik at det nå er to mann som faktisk kan regnes for froskemenn. Et lite finpuss hos en spesialist, og de er utlærte froskemenn, dvs. hvis de selv ønsker å bli fabrikkens froskemenn. De to nevnte har allerede utført fros-

Hjemme er best

Bjarne Norbakk foretrekker 6 dagers uke fremfor engelsk week-end

Bjarne Norbakk høyst personlig.

Bjarne Norbakk er vel hjemme fra et fire måneders Englandsopphold, — der han virket hos Hunsfos' agent i London — Frank Crossley & Son Ltd. — og var beskjeftiget med vanlig kontorarbeid.

— Oppholdet er jeg godt fornøyd med, og jeg hadde utbytte av det, men jeg kunne likevel vanskelig tenke meg å ha blitt der for evig og alltid. Dertil er jeg altfor fast forankret i de hjemlige seder, skikker og vaner. Det er nå en gang for alle slått fast at hjemme er best, svarer Norbakk på våre forsøk på å fritte ham ut.

— Og arbeidstiden.

— Litt lenger enn her. Vi startet dagen klokken 9.15 og holdt på til 17.30 med en times lunsj. Til gjengjeld var vi fri lørdag. Men personlig tror jeg nok jeg ville foretrekke å slutte tidligere om dagen og heller arbeide lørdag.

— Lang vei til arbeidet?

kemannsarbeid et par ganger på elvebunnen for å fjerne sten foran nåledammen.

Fabrikken har nå gått til anskaffelse av to gummidrakter, slik at en kan dykke uavhengig av vanntemperaturen.

Y. H. J.

— Først bodde jeg i sentrum, og da tok det en halv times tid. Senere flyttet jeg og måtte reise 10 engelske mil med buss. Det tok en times tid, og når en i rushtiden kunne stå og vente bortimot en time på å komme med, ble det sagtens langt nok. Da er det tross alt bedre å reise fram og tilbake til Sødal. Nå var jeg forresten så heldig å få kjøre med en av direktørene, og da ble reisetiden kuttet ned til en halvtime. Å reise med buss og undergrusbane i rushtiden er intet mindre enn skrekkelig. En må alubue seg fram, og det verste er alle stoppestedene. Hele ruten er en sammenhengende stopp, får en inntrykk av.

— Arbeidstempoet?

— Ytelsen var kanskje noe større enn vi er vant til her hjemme. En ting som slo meg, var den nærmest overdrevne omstendelighet mye ble utført med. Det gjaldt særlig brevskrivningen. Vi går mer rakt på sak.

— Prisnivået og lønninger?

— Prisene på matvarer og klær var kanskje noenlunde de samme (Forts. side 19)

Kom med verneforslag.

Forslag om vernetiltak for deg selv og dine arbeidskamerater er kjærkomne. La oss få dine verneidéer. De kommer ikke til nytte hvis du ikke setter dem fram.

Gjennomført kan de kanskje forebygge skader for deg selv eller andre eller gjøre arbeidet lettere.

Forslagene er mest verdifulle når de er praktiske, klart fremstilt og godt gjennomtenkt.

Dine idéer vil bli hurtig og grundig behandlet.

Tenk forslaget igjennom og send det inn.

På eventyrferd med ingeniør Kildebo

Som er blitt tilhenger av tyrefekting
og opplevde jordskjelv i Mexico

Papirfabrikk i 2.500 meters høyde

Det var hverken for å løse Mayafolkets gåte eller iverksette noen revolusjon ingeniør Kildebo satte kurs for Mexico. Hensikten var å få i gang et kontinuerlig Kamyrblekeri ved en papirfabrikk i St. Rafael — for øvrig den største i Mexico.

— Grunnen til at valget falt på meg, var at jeg hadde ansvaret for igangkjøringen av kamyranlegget ved Hunsfos Fabrikker. Det var det første som ble bygd i Norge. Selvsagt ble Mexico-reisen en stor opplevelse, så jeg er bedriften uhyre takknemlig for at jeg fikk permisjon og mulighet til å dra ut på denne tre måneders ferden, sier ingeniør Kildebo i en samtale.

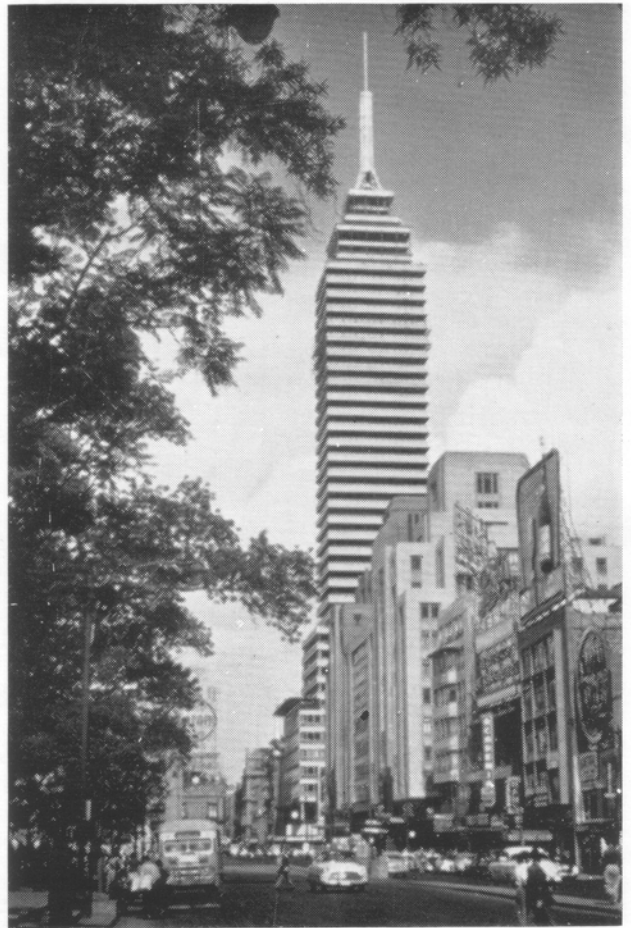
— Hvordan var fabrikkplanlegget der nede?

— Fabrica de papel, som det heter, var omtrent på samme

Ingeniør Kildebo

☆
☆
Her ser en Syd-Amerikas høyeste hus, en 44 etasjes skyskraper i New Mexico. Bygningen er oppført i jern og glass og tar seg flott ut i gatebildet.

størrelse som Hunsfos, så jeg var faktisk på hjemmebane. Produksjonen lå på 160 tonn om dagen. Noen moderne fabrikk var det ikke, men moderniseringen pågikk for full fres. Arbeidskraften er så billig at de heller brukte mennesker enn maskiner under byggingen. Det var derfor enormt mange beskjeftigede der. Fabrikken lå høyere enn Galhøpiggen, nemlig 2530 meter over havet. Normalt lufttrykk er 560 mm., og vannet kokte ved 92 grader Celsius. St. Rafael ligger under to fjell med evig is og snø på toppene. Det er den fremdeles virksomme vulkanen med det velklingende navn Popocatépetl, det røkrkelige fjell. Så sent som i 1923 hadde den utbrudd. Den andre heter Iztacihuatj, hvilket betyr den sovende kvinne. Og slik så faktisk snøformasjonen ut.

Disse to fjellene er forresten motiv i et glassteppes på scenen i teatret i Mexico City. Og det er intet vanlig sceneteppes. Det består av en million brikker og veier 22 tonn. Så det skal litt kraft til å heise det. Teatret er oppført i marmor og har en trapp av norsk granitt.

Den gamle kulturen og meksikanernes kunstneriske sans gjenspeiler seg ikke minst i de mange flotte bygningene en kan se i Mexico City. Det er en helt moderne by i rivende utvikling. Hvert år vokser den med et par hundre tusen innbyggere. Det foregår en enorm teknisk utvikling i dette landet som er fem ganger så stort som Norge. Oljekildene er nasjonalisert, og inntektene flyter bokstavelig talt inn. Men forskjellen på rik og fattig er stor.

— Noen opplevelser?

— Det manglet ikke på det.

Mexico ligger i Mellom-Amerika. Landet har et flateinnhold på over 1,9 millioner km² og nærmere 30 millioner innbyggere.

Det meksikanske folk er en ung nasjon som bygger på gammel kulturarv.

Aztekene behersket Mexico da de spanske erobrere i sin tid rykket inn i landet. Men alt tusener år før hadde mayafolket organisert seg i samfunn og bygd bysentrer som kunne måle seg med de den gamle verden skapte.

Dagens Mexico er et moderne indianerland, en nasjon i rask utvikling, med alle de sosiale vansker det fører med seg. Men meksikanerne er seg den rike fortid og de store muligheters fremtid bevisst.

Mexico er for størsteparten et høyland. Over halvdelen av landet ligger høyere enn 1000 m over havet. De høyeste fjellene er nærmere 6000 m.

Landet produserer bl. a. olje, sølv, gull, kopper, bly, sink, mais, hvete, ris, bomull, sukker, kaffe, kakao og tobakk.

Det er fra sin eventyrferd til dette landet ingeniør Øystein Kildebo forteller i et intervju med «Hunnsfosposten».

Tyrefekterens kamp med sitt offer skal være et fascinerende syn, selv om vi nordboere vanskelig kan bli fortrolig med denne form for «sport». Her ser vi en ekte matador demonstrere sin ferdighet med en fnysende tyr.

Jeg var for eksempel på tyrefekting i verdens største tyrefekterarena med plass til over 100,000 mennesker. Tyrefekting er nasjonalsporten, og hver søndag holdes det store turneringer. Tyrefekterne er folkehelter og publikum helt i ekstase, når matadoren holder sin oppvisning. Stemningen er mye verre enn på landskamper her hjemme. Jeg kan gjerne tilstå at jeg faktisk syntes det var moro å se på, så for så

vidt ble jeg grepet litt av «basillen» selv også. Hanekampene derimot var ikke noe tess.

Kildebo var også ute for jordskjelv der nede. — Det er ikke ualminnelig, men det jeg opplevde, skulle være det kraftigste siden 1911, forteller han. — Jeg lå og sov som en bjønn, da jeg ble ristet helt våken. Jeg tente lyset for å se hva det var for noe, men rommet lå straks etter i stummende mørke. Hele huset ristet og skalv, og jeg følte meg som i høy sjøgang. Trærne bøyde seg helt ned til jorden, og det var helt nifst å se. Dagen etter fikk vi vite at 33 ble drept da et hus raste sammen. Hundrevis ble såret, og ødeleggelsene løp opp i millioner av kroner. Ambulansene kjørte med sirene på i ett vekk hele natten. En svær, flott, forgylt engel på den høye frihetsstatuen brakk av og falt ned, og selve søylen som det var heis inni, var full av sprekker. En rekke hus hadde svære sprekker, og ved nærmere undersøkelse viste det seg at flere måtte kondemneres. Situasjonen var så alvorlig at amerikanerne tilbød hjelp.

Universitetsbiblioteket i Mexico City er intet mindre enn praktfullt. Hele bygningen er utsmykket med mosaikk.

LØST OG FAST FRA HUNSFOS

Byggmester Odd Qvarstein skal stå for oppføringen av småhytta på «Hunfosheimen».

På hjemturen besøkte Kildebo du Pont-fabrikken i Wilmington, de største kjemiske fabrikkene i USA. — Hunsfos bruker farver derfra, og det var mange ting som hadde interesse for oss. Bedriften beskjeftiger 92,000 mennesker og består av to svære bygninger som hver dekker et kvartal. De er forbundet med en bro. Det var eventyrlig å se hvordan de fulgte opp kvaliteten på produktene.

— Og reisen forløp uten uhell?

— Det eneste var at jeg ble litt syk. Det var visst den asiatiske, eller kanskje bare den lilleasiatiske syken, for jeg fikk den i nokså lett grad. Det vil si, det ble alvorlig nok, for jeg stod opp for tidlig og måtte derfor legges inn på sykehuset i Wilmington. Men jeg kan ikke skjønne at folk i Amerika tør bli syke en gang, så dyrt som det er på sykehusene der, legger Kildebo spøkefullt til.

Som vanlig i sommerhalvåret har det i år vært et ganske stort besøksinnrykk på Hunsfos. Blant dem som har «befart» fabrikken er nonnene ved St. Josephs hospital i Kristiansand, Rotaryklubben i Lillesand, den franske sommerskolen som ble holdt i Lillesand, og herr Vogelsang fra firmaet Bührmann i Amsterdam.

*

Det er ganske pussig å lese den eksisterende «Vagtmands-instruks» for Hunsfos Fabrikker. Den skriver seg fra 1/2 1929, og i siste avsnitt heter det: Vagtmanden skal passe hestene når formanden er fri.

*

Som leserne muligens vil ha merket seg, er «Hunfosposten» denne gang forsynt med en passus om at ettertrykk er forbudt uten spesiell tillatelse fra bedriften. Denne foranstaltning har man funnet det nødvendigt å gå til, da endel av stoffet har vært å gjenfinne i enkelte andre publikasjoner, uten at vi her skal nevne navn. Bedriftsavisen er imidlertid en så intern sak, at det som står i den, helst bør holdes innen «fire vegger». Vi håper dette blir tatt hensyn til for ettertiden.

*

På nordsiden av «Hunfosheimen» vil det om ikke lenge bli oppført en telefonkiosk, en forbedring som sikkert vil bli hilst med glede. Men ikke noe snus i røret, takk.

Ingeniør Kaare Paus har overtatt Døvikens stilling etter å ha vært ved tegnekontoret siden han kom til Hunsfos. Han er født 28/2 1912 i Gjerpen ved Skien og var ansatt ved Union Co., Nordisk Lettmetall og Borregaard, før han kom til Vennesla i august 1956.

*

Kvinneforeningen har vært på «Hunfosheimen» og deltatt i dugnad og vasket ned. Damene skal kjøpe duker og gardiner som de koster selv.

Litt hjerne-gymnastikk

Litt hjerne-gymnastikk er sikkert ikke av veien for «Hunfosposten»s lesere. Nedenstående oppgave ble gitt som prøve i 4. klasse ved engelske folkeskoler. Elevene fikk 5 minutter til å løse oppgaven, og de som ikke klarte den, ble betraktet som ikke modne nok til å rykke opp i 5. klasse. Nå kan De selv prøve Deres egen modenhetsgrad. Premien for riktig løsning er gratis fottur til Mandal. Oppgaven ser slik ut:

$$\begin{array}{r} \text{CROSS} \\ + \text{ROADS} \\ \hline = \text{DANGER} \end{array}$$

Bokstaven S = 3. Så gjelder det å finne hvilke tall de andre bokstavene står for og hvilket regnestykke dette egentlig er. Løsning og oppgave for viderekomne følger i julenummeret.

Redaksjonen vil for øvrig være takknemlig for innsendte løsninger. De mottas med takk og kan legges i «Hunfosposten»s høyst ubenyttede postkasse i vaktten.

Soltemplet — et av de mange minnesmerker som vitner om indianernes høye kultur.

VETERANER som takker av

*T*iden går, og vi blir stadig eldre. Livets lov gjelder for oss alle. Hunsfos Fabrikker kan glede seg over å ha en rekke trofaste slitere innen sin arbeidsstokk. Dag etter dag utfører de pliktoppfyllende og samvittighetsfullt sitt arbeid, og det er ikke få dagsverk de gjennom et langt liv har lagt ned i bedriftens tjeneste. Men en dag er klokken slagen. De må takke av og får forhåpentlig anledning til å nyte sitt velfortjente otium i mange år fremover. «Hunsfosposten» presenterer denne gang enkelte av den gamle garde som er gått over i pensjonistenes rekker siden siste nummer kom ut. Vi hilser dem med takk for god innsats og ønsker at de må få lov til å ha mange gode år foran seg.

Med Olav Nordal som la årene inn den 19. august i år, trakk en av veteranene seg tilbake fra aktiv Hunsfos-tjeneste. Han begynte så tidlig som 10. mai 1900 og er hedret både med Kongens fortjenstmedalje og Norges Vels medalje for sin innsats. Som mekaniker ervervet han seg gjennom årene en enestående erfaring og dyktighet, egenskaper han lot arbeidskameratene få del i.

Nordal er en av stifterne av Hunsfos Arbeiderforening og er innvotert som æresmedlem av foreningen. Han er født i Vennesla, og både hans far og bestefar samt to sønner har arbeidet ved fabrikken. Bortsett fra noen år da Nordal satt i skolestyret, har han ikke tatt del i det offentlige styre og stell.

Beurling er et kjent Hunsfos-navn. Den 15. juni i år sluttet nok en av Beurling-brødrene, den 72 år gamle Hassel, etter 54 års tjeneste

ved bedriften. Han er tildelt både Kongens fortjenstmedalje og Norges Vels medalje for lang og tro tjeneste. Hassel Beurling er født i Sverige, men var ikke gammel karen, da faren ble ansatt ved Hunsfos og begynte på Hunsfos. Han regner seg derfor som ekte vennedøl. Som 18-åring begynte han ved fabrikken og fikk jobb i renseriet, der han med tiden avanserte til førstemann. Lønnen den første tiden var 1 krone timen. Hassel Beurling har all sin dag skjøttet sin dont med dyktighet og pålitelighet, og det er sikkert ikke mange som har noe å lære ham om tremassefabrikasjon. Han er friluftsmann på sin hals og har opp gjennom årene kunnet glede seg over en ualminnelig god helse.

Oscar Endresens siste arbeidsdag ved Hunsfos var 1. august. Da trakk han seg tilbake etter 55 års tjeneste. Han ble født i Evje 27. juni 1886, men kom til Vennesla da han bare var ½ år gammel. 16 år gammel begynte han i sliperiet på Hunsfos, der han hadde lengst tjenestetid. I 13 år var han formann og ett år vikarierte han som sliperimester. Fra 1934 var han i hollenderiet og under krigen en

tid i vekten. Den 4. november 1952 ble han tildelt Kongens fortjenstmedalje og han har også Norges Vels medalje. Endresen er av den gamle skole som alltid skjøttet sitt arbeid trofast og samvittighetsfullt.

Snekker Hans Berntsen, — født 18/2 1885, takket av 3. august i år. Han begynte 22. april 1926. Men jeg hadde nå vært ved anlegget fra 1912 til 1918, — forteller han. —

En tid var han ved Hydro på Rjukan og drev også med husbygging. — Hunsfos var en grei arbeidsplass, så det var rent rart å slutte. Og så mange greie arbeidskamerater og funksjonærer som der var. Nå blir det å pusle litt i haven hjemme og modernisere huset, så en skal ikke bli arbeidsledig med det første. Det er en passende have vi har, men kanskje noe liten til en agronom, spøker han, — iallfall som heldags jobb. Nei, jeg hadde aldri kunnet slutte, hvis jeg ikke hadde hatt noe å bestille hjemme.

Sofie Baardsen sluttet 13. juli i år etter 32 års tjeneste. Hun var lenge på sortersalen og hadde senere i flere år rengjøringsarbeid.

Vi konstaterer igjen med sorg at postkassen i vekten stadig utmerker seg ved sin tomhet. Ved en bedrift med en arbeidsstokk på bortimot 1000 personer, må det da finnes noen som har noe på hjertet. Har du en idé eller et forslag, noe du vil rose eller kritisere, nøl da ikke med å gripe til pennen. Redaksjonen beskytter din anonymitet, om du ikke vil skrive under fullt navn. Men husk: Anonyme angrep på personer ender i papirkurven.

Smektende kvinne til bekymret ung mann: «Det er slett ikke fordi du har arvet din onkels formue, — jeg ville giftet meg med deg hvem du så hadde arvet den fra!»

90 år

Martin Omdal som var cellulose-arbeider ved Hunsfos fra 1890 til han sluttet 13. mai 1936, fylte 90 år 19. juli. — Vi bringer ham herved vår forsinkede hilsen.

80 år

Pensjonist Endre Halland fyller 80 år 21. oktober. Han er fra Halland i Øvrebø, men flyttet med familien til Vennesla og tok arbeid på Hunsfos i 1902, nærmere bestemt 1. mai. Han var i mange år kusk og kjørte tømmeret fra jernbanevogn over til sliperiet, et tungt arbeid. Men Halland var også kusk «til fint bruk» og måtte som sådan stå parat så å si til alle døgnets tider. Da Halland sluttet som kusk, gikk han over i transporten og senere arbeidet han i fyrhuset til han sluttet 10/7 1948 etter 46 års sammenhengende tjeneste. Han fikk Norges Vels medalje allerede i 1939.

Vi hilser og ønsker til lykke med 80-års dagen.

75 år

Pensjonist Hjalmar Svendsen blir 75 år 19. novbr. Han begynte ved Hunsfos i 1921 og sluttet 29/5—54. — Jeg har det bra så lenge jeg får være frisk, sier han. Svendsen som er snekker, kom fra Lier ved Drammen, da Vigeland Brug ble bygd. Senere gikk han over til Hunsfos. Han var med å bygge opp 5-ern, var ett års tid på gården, senere i cellulosen for å ende på snekkerverkstedet.

— Jeg vil ikke akkurat snakke om «slavearbeid» før i tiden, men tempoet var nok et langt annet før krigen enn i dag. Der har ungdommen noe å lære. Svendsen er i full vigør og skal bl. a. hjelpe til med reisverket til 2 hytter. — En må stadig ha noe å henge fingrene i, mener han. Ellers er jeg ikke meg selv.

65 år

Gustav G. Honnemyr ble 65 år 13. september. Han begynte 24. mars 1922 og har så å si hele tiden vært i renseriet.

Den eldste av de 3 brødrene Langevold ved Hunsfos, — Oskar, — fylte 65 år 6. september. Han begynte 14. august 1918 og har forlenget fått Norges Vels medalje. — Jeg kommer til å holde på så lenge det holder, sier han.

70 år

Lauritz Andersen i sileriet rundet 70-års-milepelen i fin form 10. aug. Han er dansk av fødsel og arbeidet ved Magle Mølle til han i 1915 kom til Vennesla og begynte ved Hunsfos 28. mai samme år. Grunnen til at han reiste fra Danmark var det «prøysiske arbeidsforhold», som han kaller det. På Hunsfos har han likt seg så godt at han er blitt der siden. Men nå har jeg ikke lenge igjen. Det blir høyst til våren 1958, sier han.

Martin Ellingsen fyller 11. oktober 65 år. Han var med og bygde taubanen og begynte 9/10 1917. Her var han i 20 år, til han kom til lageret. Ellingsen har følgelig 40 år bak seg på Hunsfos i år.

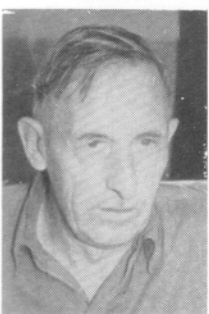
Salgssjef Fritz Rhode er født 28/10 1892 og runder følgelig snart en ny milepel. Hans interesse for friluftsliv og hans fysiske form synes å være like usvekket som noensinne (kfr. «Hunsfosposten» nr. 9, oktober 1952). Var det ikke for at kirkebøkene aldri lyver, kunne en være fristet til å si at han ikke ser en dag eldre ut. Måtte han fremdeles ha mange og gode år foran seg.

60 år

Formann Gustav E. Johansen blir 60 år 25. oktober. Han var 4 år på Torp, før han kom til Hunsfos 9/8 1919. — Medaljen for lang og tro tjeneste ble ham tildelt allerede i 1951.

Johansen er kjent for sin fotballinteresse og hadde en finger med i spillet da Vindbjart like etter krigen fikk frem sine gode juniorlag. Men fotballen på Sørlandet er dårlig, synes han. Nei, da spiller dem mye bedre hjemme i Østfold!

Knut Lian i sliperiet ble 60 år 7. september. Han tok fatt ved Hunsfos 18. februar 1913, men hadde da vært et års tid ved anlegget. Han innehar Norges Vels medalje. —

Det er ufattelig at en er blitt 60 år alt, sier han. — Årene flyr så alt for fort.

Jakob Gundersen i «fyren» fyller 60 år 23. oktober. Han har vært ved Hunsfos i to vendinger, fra 1919 til 1927, da han dro til Amerika, og fra 31/10 1956.

Ommund Jakobsen fyller 60 år 2. oktober. Han har vært ved Hunsfos i 2 etapper og begynte første gang 23/11 1917.

Farver Lauritz Lie rundet 60 års-milepelen 7. august. Han begynte 28. juni i 1920 og var ved taubanen til i 1942. — Innehar medaljen for lang og tro tjeneste.

Fra det gamle Hunsfos

I serien gamle bilder presenterer vi denne gang fire Hunsfos-arbeidere foran den gamle smien. Bildet er tatt like etter første verdenskrig, i 1918 eller 1919, og viser fra venstre Arthur Bårdsen som nå oppholder seg i USA, Sigurd Nordahl som er still going strong i verkstedet (han begynte på Hunsfos i 1916, 17 år gammel), Thomas Bakken som har vært i Amerika siden 1923, og Ole Stormo som er avgått ved døden.

Verksmester Andreas Jortveit fylte 60 år 1. september. Han begynte ved Hunsfos på gebursdagen sin i 1913. Etter å ha gått som læregutt og arbeidet i verkstedet kom

han i 1937 til tegnekontoret. Jortveit trives i verksmesterjobben og har ikke tenkt å gi seg ennå, sier han. Han innehar medaljen for lang og tro tjeneste.

50 år

Kasserer Andreas Meyer Knudsen fyller 50 år 23. oktober. Han begynte ved Hunsfos 12. april 1924.

*

Ingeniør Øystein Kildebo fylte 50 år 12. september. Han kom til Hunsfos 1. september 1936.

*

Snekker Anders Myrstad fylte 50 år 4. september. Han begynte ved Hunsfos 29. juli 1941.

SMÅ SMIL

For tyve år siden mistet en bonde gulluret sitt mens han pløyde. Her om dagen, da han pløyde samme marken, støtte pløgen plutselig på noe hardt, og bonden trodde at det var en sten.

— Det var en sten.

*

Han og hun var ute på sykkelstur. Han var meget forelsket, hun betydelig mindre. Side om side rullet de av sted gjennom landskapet. Det var en vidunderstemning i luften, han sa:

— Du — skal — vi bytte ringe?

— Hvorfor det? svarte den unge damen. — Dekkene er jo helt nye.

50 år

Thorleif Falander i papirfabrikken fylte 50 år 25. august. Begynte ved Hunsfos 27. september 1946.

Fotballprat med Otto Hagman

Den som én gang er grepet av leken om den magiske lærkullen, har ikke så lett for å gi slipp på sin forkjærlighet for fotballsporten. Slik har det vært med Otto Hagman. Riktignok er han passert de 45, men senest i fjor spilte han på Hunsfos bedriftslag, og det er heller ikke mange årene siden han var i aktivitet i Vindbjarts klubbtrøye. Han kan således se tilbake på temmelig mange sesonger på fotballbanen.

Første gang han spilte på et voksent lag, var i 1927. Vennesla Idrettslag møtte Donn B på Kvi-vollen, og fikk kraftig juling. Det ble 13 baklengsmål, mens hjemmelaget ikke maktet å kvittere for et eneste.

I den første kampen stilte Hagmann opp som indre venstre, men centerløper ble hans egentlige plass gjennom årene, til han avsluttet sin fotballkarriere som indreløper. Dermed var ringen sluttet.

Men tiden har gått så altfor fort, slår Hagman fast under en lynsamtale vi hadde med ham forleden. — En gang fotballspiller — alltid fotballspiller, heter det, og sentensen har noe for seg. Jeg skulle gjerne begynt om igjen. Idrettsutøvelse har en alltid utbytte av. Det førte ikke minst mye hygge med seg, selv om det ble slit mange ganger, litt for mye kanskje. En fikk det ikke gratis i gamle dager, slik som tendensen er i dag. Å nei, det var å strø banen og gjøre den ferdig, henge opp nettene, hjem og sluke maten og så opp og spille. Nå har en inntrykk av at ungguttene kommer slengende 10 på og bare kritiserer hvis ikke alt er i orden.

Og treningen ble såmen ikke sluntret unna. Kondisjonen måtte være i orden til full innsats kampen ut. Det hadde vi da heller ingen vanskelighet med. Jeg husker en rundekamp mot Mandalskameratene — den endte for øvrig 2—2 — at Sørlandsmesteren i 5000 og 10,000 m.-løp, Karl Lunden, som spilte h. h., sa etter 2. ekstraomgang: I neste omgang tar vi dem. Han trodde faktisk vi skulle spille en omgang til — og var sprek nok til det.

— Så fotballen var bedre før?

Otto Hagmann.

Er det gode fotballminner som lokker på smilet?

— Innsatsen var iallfall større. Spillet struktur ble endret med innføringen av 3-back-systemet. Tidligere var det bevegelse, og det ble laget flere mål. Og det er jo spillet idé. Teknisk sett er en nok jevnt over kommet lenger i dag, og det er kanskje penere å se på. Men de fleste mangler både innsatsvilje og kondisjon.

— Og bedriftsfotballen.

— Den kan nok ha sin betydning og berettigelse. Den bidrar ikke minst til å fremelske godt kameratskap på arbeidsplassen. Men for utrente kan fotballsporten være farlig, og fysisk sett kan den av den grunn ha uheldige følger. Men moro er det.

En annen sak er at de som for alvor vil gå inn for sporten, bør søke til idrettslaget. Det skulle være den naturlige og riktige veien.

*

I familien Hagman er for øvrig eplet ikke falt langt fra stammen. Hagman junior med fornavnet Magne, har overtatt seniors rolle på Vindbjarts juniorlag. Så om senior har lagt støvlene på hylla, er fotballinteressen gått i arv i familien. Og det kan vel tenkes at Hagman senior kan ha et og annet råd og vink å gi sin håpefulle når praten dreier seg om den runde kullen.

Husk bedriftsbrannvernet er alltid interessert i å verve frivillige!

Bedriftsfotball-laget i høstform

6 poeng i de fire siste kampene

Bedriftsfotballaget hadde ikke særlig suksess på forsommeren, men ser nå ut til å være kommet i høstform. Pr. 20. september hadde laget spilt 5 kamper som har resultert i 2 seire, 2 uavgjort og 1 tap. Det begynte med tap 1—4 for Havn og Transport i Kristiansand, hjemmeseier med 2—0 over Martins Konfeksjon, 1—1 mot Sør-Camping i Kristiansand og 1—1 mot Lektorlaget på Vennesla, samt 4—2 seier over Falconbridge, også på Moseidmoen. Resultatene skulle tyde på at Hunsfos er et typisk hjemmelag og at det ville gjort en hvilken som helst tippekupong broget. I de kampene hvor vi har hatt anledning til å stille fullt lag, er det gått riktig bra, og i allfall den ene av de to uavgjorte kampene var vi svært nær seiren. Det var mot Sør-Camping, hvor et straffespark i slutten av kampen ble satt rett på keeper.

Hunsfos har nå to kamper igjen i serien, mot KVM og Bilarbeiderne. Begge skal spilles i Kristiansand.

Noe håp om tetplaseringer kan vi ikke gjøre oss, dertil var stillingen for svak til å begynne med i år. — Men på sluttoppkjørets dag blir vi forhåpentlig liggende nokså midt i tabellen. Og det får en vel være fornøyd med, alt tatt i betraktning.

Hestekar på Hunsfos

Ridning er fin sport, forsikrer Kåre Aabel

Ridning er sport. Det fremgår ikke minst av at det er tatt med på det olympiske program. Og de som først har fått smaken på det, påstår at finere sport kan en ikke drive.

Slik gikk det med Kaare Aabel som kom i kontakt med ridesporten via sin tjeneste ved befalskolen for kavaleriet.

Da Kong Oscar II besøkte Hunsfos

Kongelige besøk på Hunsfos er ingen dagligdags foreteelse. Det er derfor ikke til å undres over at slike besøk blir begivenheter som husker. Første gang en kongelig person avla bedriften et besøk var 20. juli 1891, da kong Oscar II var her nede i forbindelse med Setesdalsbanens åpning. Kongebesøket ble den rene folkefest i Vennesla. Det var fridag, og flaggene vaiet over bygda. Kongen var gjenstand for stor hyllest fra de mange som møtte opp for å få et glimt av ham. Bildet under viser kong Oscar etter rundgangen i kontorbygningen.

Som minne om besøket ble Kongens merke hogd inn i fjellet. Stenen er senere hogd ut og pryder nå det lille parkanlegget på veien til fabrikkene.

Kongelig besøk nr. 2 fant sted i 1955, da kronprins Olav avla en visitt. Også dette besøket ble en minnedag, og det er meningen at hans merke med tiden også skal plasseres i anlegget ved siden av Oscar den II's.

Ridning inngikk som en del av programmet ved kløvavdelingen i transporttjenesten. I og med at denne avdelingen er oppsatt med hest som det heter i den militære terminologi, var ridning ikke et mål, men et middel i utdannelsen. Opplæringen tangerer den det ridende politi får.

— Jo, det var koselig tjeneste, forsikrer Aabel. — Sjefen, oberstløytn. Ording, var mann som kunne behandle hestene, det. Han var ett med hesten, når han satt i salen, og det var et fantastisk flott syn å se ham passere hinderne på hesteryggen.

— Du var ikke borte du heller, har vi hørt?

— Jeg var jo med litt i kon-

kurranser, men det var heller i beskjedne målestokk. Jo, ridning er en svinaktig fin sport, det skal jeg innestå for. Men den blir altfor dyr, så det er jo ikke mulig å drive den på hjemlige trakter. Siden jeg sluttet i det militære, er det bare blitt litt ridning til husbruk, om en så kan si.

— Var du utsatt for noe uhell under passering av hinderne?

— Nei, det var få uhell hos oss. Men det hendte jo at hesten stod igjen og rytteren fløy over det 1½ meter høye hinderet med vann- og sandgrav.

— Trist å måtte unnvære sin yndlingsport?

— Å, det går da det også.

Jeg har slått meg på hundedressur i stedet. Jeg har en gordonsetter jeg fikk som hvalp. Den er halvannet år nå og skal prøves i jakten for første gang i høst. Når en ikke har hester å stelle med, må en søke erstatning på en eller annen måte. For det er noe eget med dyr.

DØVIKEN VENDER TILBAKE TIL GAMLE JAKTMARKER

Har bare gode minner fra Hunsfos

Det var ikke mange årene Anders Døvikken arbeidet ved Hunsfos, men lenge nok til at han ble savnet av mange da han i slutten av august i bokstavelig forstand vendte tilbake til gamle jaktmarker.

Døvikken er av den typen som ved sin beskjedne fremferd og sitt rolige vesen vinner seg venner over alt. Hans faglige dyktighet har vi forstått også ble satt pris på, og det er derfor ikke å undres over at hans mange venner beklager at hans Hunsfos-tid kom til å innskrenke seg til 3 korte år.

Ikke minst «Hunsfosposten»s redaktør mislikte nyheten om at Døvikken skulle slutte. Han hadde nemlig den korte tiden samarbeidet varte, lært ham å kjenne som en pålitelig og aldri sviktende medarbeider.

På fallrepet vekslet vi noen ord med Døvikken som bare motvillig gikk med på å være intervjuobjekt.

— Hva slags stilling går du til ved Follum og Hofs Brug?

— Jeg skal stå for den daglige ledelsen av driftskontrollen. Det var jo derfra jeg kom til Hunsfos så for så vidt er det hjemmebane for meg.

— Hva har du å si om Hunsfosoppholdet?

— Jeg ser med bare gode minner tilbake på sted og folk. Arbeidsforholdene har jeg vært godt fornøyd med. Forholdene ved Hunsfos var forøvrig stort sett slik jeg var vant med fra før.

— Noen særlige episoder du husker?

— Det måtte helst vært da jeg 20. september 1955 kom over til Ålefjær. Det var en fin høstdag. Så fin at gamle Bent Holum ble fristet til et bad. Selv om det var varmt på land, var det ikke mer enn 13—14 grader i sjøen. Men det hindret ikke Bent i å ta seg en svømmetur. Ja, de gamle er oftest eldst.

— Noen hobby?

— Det må bli fiske og friluftsliv, og det har det jo vært god anledning til å drive her i Vennesla. Men når jeg nå drar min vei, vil jeg nytte høvet, som det heter, til å si de gode vendøler et alvorsord: «Hold marka renere, så blir den penere.» Jeg synes det er sørgelig å se alt glassbråtet og rusket som slenger over alt. Folk bør vise så pass pietetsfølelse overfor naturen at de ikke slenger skrot og avfall hvor som helst i bygdas lunger. Slikt var jeg ikke vant til hjemmefra.

Døvikken blir rent morsk ved tanken. Stort mer nyttet det ikke å fritte ut av ham. Han smatter ettertenksomt på snad da og ser ut som om han er redd for å ha sagt for mye alt. For Døvikken er ikke av dem som sier noe uoverveiet.

Vi ønsker ham til lykke i den nye stillingen, og håper at han vil holde kontakten med Hunsfos vedlike. «Hunsfosposten»s spalter står alltid åpne for eventuelle bidrag, Anders!

PRAKTISK FØRSTE-HJELP

Transport av skadet person.

TO-MANNS
BÆRESTOL

Døvikken hilser

Da det ikke var mulig for meg å treffe alle personlig de siste dagene jeg var på Hunsfos, vil jeg på denne måten få rette en hjertelig takk til alle jeg kom i kontakt med.

Det har hele tiden hersket et godt samarbeid til alle sider, og jeg håper og tror at dette blir overført til min etterfølger.

Så vil jeg bare få ønske dere alt godt i fremtiden, og atter en gang: hjertelig takk.

Hilsen
Anders Døvikken.

Hørt på Hunsfos

En av kontorfolkene på Hunsfos, vi skal ikke røpe navn, men nøye oss med å si at han opprinnelig er hjemmehørende vest i fylket, fortalte følgende: «Det var så mye laks i Sira, at båten vi rodde, sto fast på den. En kunne bare bøye seg ut over ripa og ta den med bare nevene. Det sørgelige var dog at en måtte la være, fordi det ikke var lov til å fiske der.»

Takk!

Jeg må herved få lov å takke direktøren og styret samt arbeidskameratene for de store gaver jeg har fått, idet jeg nå «trer av» for fylt aldersgrense.

Hassel Beurling.

Oddmar og „Rolf”

Vi som har synet i behold, kan vel egentlig ikke sette oss inn i hva det vil si å være født blind. En av dem skjebnen har vært ekstra hard mot, men som likevel ikke har gitt opp i livskampen, er Oddmar Joreid som nå i 2½ år har arbeidet som risbinder på Hunsfos. Han skjøtter jobben sin helt tilfredsstillende, og liker arbeidet godt.

— Det går ganske bra nå, men hundre prosent effektiv kan jeg selvsagt ikke bli, sier han. — Det fins jo ting en trenger synet til.

Den som besøker ham på salen, vil imidlertid ikke unngå å legge merke til en årvåken schäfer i en kasse ikke langt unna dens herre og mester.

Det er førerhunden «Rolf» som Oddmar for en tid siden fikk fra København. «Rolf» er opplært som førerhund for blinde, og den geleider sin herre, slik at han trygt kan ta seg fram i trafikken.

— Men det må et visst samarbeid til mellom bikkja og meg, forteller Oddmar. — Den lyder kommandoordene, og jeg må rette meg etter dens bevegelser. Det går riktig bra, og selv om jeg klarte meg godt også uten «Rolf», likte jeg ikke å gå så mye alene. Nå kan jeg gå friere omkring og kommer i kontakt med nye folk. Nei, «Rolf» vil jeg ikke være foruten, sier Oddmar, glad ved tanken på at han har fått en

trofast følgesvenn. — Snill er den også, skjønt jeg vil ikke anbefale hvem som helst å klappe den, når ikke jeg er i nærheten. En schäfer har bare én herre og mester, og slik må det vel være, om jeg skal ha full nytte av den, sier Oddmar.

Bjarne Norbakk

(Forts. fra side 9)

som her. Leilighetene var dyre. Skal en sammenligne med Hunsfos, tror jeg ikke lønningene der over var så høye som her. Den direkte skatten var ikke så høy som i Norge, men så fikk de det til gjengjeld igjen i form av indirekte skatter. Da jeg bodde i sentrum, betalte jeg 10 kr. døgnet bare for rommet, mens jeg senere, på et pensjonat, måtte ut med 4 pund og 4 shilling (84 kroner) pr. uke for rom og to måltider, frokost og middag. Huset jeg bodde i, var som engelske hus flest — kaldt — så jeg fikk god anledning til å stifte bekjentskap med det engelske klima. — Jeg var glad for at jeg var der om våren og sommeren.

Nei, da er boligene atskillig bedre her hjemme.

— Og folket?

— En kan skjelve mellom to typer. De som lever på fordums storhet, og en type ungdom som har en ganske annen fri innstilling. Det har jo funnet store omveltninger sted i det britiske samfunn i de siste decenniene, og det er ikke til å unngå at det setter spor etter seg, selv i en stolt og ukuelig rase som den engelske.

Halvårsmøte i Arbeiderforeningen

Søndag 1/9 1957 holdt foreningen halvårsmøte i spisesalen til verkstedet. Tilslutningen til møtet var ikke så stor som ventet, men ved hjelp av verkstedets søndagsgjeng som holdt frokostpause på samme tid, var det så pass mange at valg kunne holdes.

Grunnen til den dårlige tilslutning var nok det nydelige søndagsværet, og de mange som reiste på tyttebærtur.

Formannen, Gustav Kile, ledet møtet.

Dagsordenen var satt opp slik:

1) Beretning. 2) Protokoll. 3) Innkomne skriv. 4) Bevilgningssak. 5) Innkomne forslag. 6) Valg på kasserer, nestformann og 2 styremedlemmer, samt 2 representanter til Interessekontoret og 6 representanter til Verneutvalget.

Beretning og protokoll ble opplest og godkjent uten merknad. Det ble også behandlet en del skriv og bevilgningssaker.

Valg: Nestform. G. Strandberg, gjenvalg; kasserer: Trygve Larsen, gjenvalg; styremedlemmer: Ingulf Vennerberg, ny, og Willy Mathisen, ny.

Hunsfosheimen: Jan Nilsen, gjenvalg; Jonny Hagen, ny; Ruth Verås, ny.

Interessekontoret: Ingulf Reinhardttsen og Karl Olsen.

Verneutvalget: Nils Voreland, gjenvalg; Gustav Kile, gjenvalg; Sigurd Hagen, ny; Olav Lundevold, gjenvalg; Kristoffer Larsen, gjenvalg; Josef Bergkvist, gjenvalg; Sigrun Larsen, gjenvalg. **Sekr.**

— og jeg er lei av å klage på matlagingen din — så la oss BEGGE reise hjem til din mor.

Forebyggende vedlikehold

Det er bedre å forebygge enn å helbrede —

Kontaktmennene er valgt ut.

Nå i disse dager velges det ut de kontaktmennene fra verkstedet som skal hjelpe med tilsyn av maskineriet i de forskjellige avdelinger. Det blir i alt 10 stykker, og hver av dem får sitt bestemte arbeidsfelt. For eksempel får en mann taubane og renseri som område, en mann får sliperi, en celluloseavdelingen og så videre. På papirmaskinene blir det en mann på PM I og II, en mann på PM III og IV, og en på PM V og VI.

Disse arbeidsfeltene er valgt slik at de skal være så omtrentlig like store, og at det skal være en passende jobb å gå over alt maskineriet i avdelingen i løpet av noen timer.

Alle kontaktmennene blir valgt ut nå, men i første omgang blir det bare dem i papirmaskinen som trer i funksjon. Etter hvert vil ordningen utvides til å omfatte hele bedriften. Men

— hva blir kontaktmennenes jobb?

Kontaktmennene er viktige folk i systemet for forebyggende vedlikehold. Det er dem som får ansvaret for at alle feil og uregelmessigheter som oppdages på maskinene blir meldt fra til verkstedet. Her må de naturligvis samarbeide med mannskapet ute i avdelingene. Det er derfor de heter kontaktmenn, — de skal være et kontaktledd mellom verkstedet og driftsavdelingene, slik at verkstedet bedre får føling med driftens problemer, og driftens folk på sin side får en føling med verkstedfolkenes måte å se tingene på.

Særlig viktig er det at kontaktmannen får

— et godt samarbeide med formannen i avdelingen.

Når formannen har problemer som har med vedlikehold å gjøre, så har de en sjanse til å få diskutert dem med kontaktmannen når han går runden sin. Kontaktmannen skal på den måten være formannens hjelper når det gjelder vedlikeholdet. Hvis det er små og store saker som formannen har gått og fundert på, så

har han her en anledning til å få en prat med en verkstedmann (det vil si kontaktmannen) om det, og til å få det med når

— kontaktmannen sender rapport til verkstedet

om de tingene som det bør gjøres noe med.

Her er det også at

— verneombudsmannen kommer inn i bildet.

Hvis verneombudsmannen finner ut at det er ting som av sikkerhetsmessige grunner bør rettes på, så tar han det opp med formannen sin. Og hvis da formannen er enig i at her må det gjøres noe, så får han det igjen opp med kontaktmannen, som tar det med på sin rapport til verkstedet og til avdelingen. Enkelt og greit.

Kontaktmannen skal gå regelmessige runder

ute i avdelingen sin, foreløpig 2 ganger i uka. På disse rundene skal han undersøke maskinene for å finne ut om det er noe i veien, og hva som må tas snarest mulig hvis vi vil unngå stopp. Med andre ord, han skal oppdage feilen før det skjer noe galt, og slik at det kan forebygges. Dette er det som kalles forebyggende vedlikehold. Her er det først og fremst viktig at han snakker med maskinbetjeningen for å høre om de har merket noe. Og så

— kontrollerer kontaktmannen maskineriet.

Det vil ta alt for langt tid å gå gjennom hver eneste ting på hver

maskin. For å spare arbeid undersøkes derfor bare de viktigste delene på hver maskin, der hvor maskinen er svakest og sjansen for at noe skal skje er størst. Når vi har funnet ut hva det er som det er viktig å sjekke, settes det opp i en liste. Sjekklister som den kalles — som så tjener som en rettesnor for kontaktmannen i arbeidet hans.

Det er et hovedpunkt dette å vite på forhånd hvor feilene oppstår, slik at vi kan følge med ekstra grundig nettopp der.

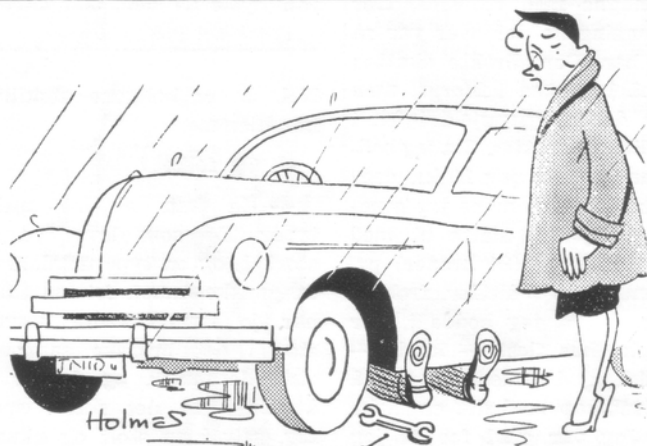
Derfor er det at

— det er viktig med arbeidsordrer.

Hver gang det foretas en reparasjon på en maskin så kommer det på en arbeidsordre, og vi får vite hvor lang tid reparasjonen tok, hva som gikk med av reservedeler og så videre. Hver maskin har så sitt kort hvor dette her blir ført inn. Dette maskinkortet blir et slags «sykekort» hvor alle skrøpeligheter blir notert etter hvert som de melder seg. Her kan vi etter hvert se hva som har foregått med maskinen når den har vært reparert, hva slags reservedeler som trengs til den, hvilke ting det er som til stadighet går og det som kommer igjen med lengere mellomrom, og hva det koster å holde maskinen i drift.

I og med at det noteres ned på maskinkortet, så glemmer vi det ikke — om det så er ting som er skjedd for mange år siden.

På den måten vil vi etter som tiden går bli mer og mer kjent med maskinene, slik at vi etter hvert blir flinkere til å ta feilene før de blir alvorlige, med andre ord, drive et systematisk forebyggende vedlikehold.

— *Elskede, skoene dine trenges å såles.*